

Х.Досмұхамедұлы атындағы №35 орта мектебінің 2022-2023 оқу жылы бойынша 2022-2024 жылдарға арналған «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру аясында тәрбиенің Тұжырымдамалық негіздерін іске асырудың ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

Ақтөбе қаласы

Түсінік Хат

Тәрбие жұмысы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 27 желтоқсанындағы № 988 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытуға арналған мемлекеттік бағдарламасы басшылыққа алынып жасалды. 2022-2023 оқу жылында еліміздің жалпы білім беретін мектептерінде «Құндылықтарға негізделген білім беру» бағдарламасын жүзеге асыру арқылы оқытудың құндылықты-бағдарлық тәсілі енгізіледі. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрілігінің 2019 жылғы 15 сәуірдегі №145 бұйрығымен бекітілген «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру

Бұл бағдарлама білім алушылардың бойында жалпыадамзаттық, ұлттық және отбасылық құндылықтарды дамытуға, олардың рухани-адамгершілік дамуын қамтамасыз етуге, экологиялық мәдениетін, салауатты және қауіпсіз өмір салтын қалыптастыруға бағытталған.

Түйінді мәселесі:

Туған жерін, халқын сүю және құрметтеу, отбасылық құндылықтарды қастерлеу, үлкенді сыйлау, кең пейілділік, бауырмалдық, ашықтық, қонақжайлылық, толеранттық – қазақ халқының діни ерекшелігін сақтай білетін ұрпақ тәрбиелеу.

Тәрбие жұмысының мақсаты:

Ұлттық құндылықтарымызды сақтап, адамгершілік пен бірлікті нығайту; елі үшін мақтанш сезімін нығайту; еліміздің болашақ ұрпағын патриоттық рух, Қазақстан ұлттары мен халықтарын құрметтеуге, ұлттық сана - сезімді қалыптастыруға тәрбиелеу

Тәрбие жұмысының міндеттері:

1. Жаңа демократиялық қоғамда өмір сүруге қабілетті азамат және патриот қалыптасуына; тұлғаның саяси, құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетін қалыптастыруға; балалар мен жастардың құқықтық санасының өсуіне, оның балалар мен жастар ортасындағы қатыгездік пен зорлық-зомбылық көріністеріне қарсы тұруға дайын болуына ықпал ету.
2. Тұлғаның рухани-адамгершілік және этикалық принциптерін, оның қазақстандық қоғам өмірінің нормалары және дәстүрлерімен келісілген моральдық қасиеттері мен мақсаттарын қалыптастыруға ықпал ету.
3. Тұлғаның жалпы адамзаттық және ұлттық құндылықтарға бағдарлануына, ана тілі мен қазақ халқының, Қазақстан Республикасында тұратын этностар мен этникалық топтардың мәдениетін құрметтеуіне ықпал ету.
4. Бала тұлғасын қалыптастыруда аға-аналардың ағарту жұмысын, психологиялық - педагогикалық құзыреттіліктерін күшейтуге, бала тәрбиесі үшін олардың жауапкершілігін арттыруға ықпал ету.
5. Тұлғаның еңбек дағдыларын, экономикалық ойлауы мен кәсіби қалыптасуына және өзін-өзі жүзеге асыруына саналы қарым-қатынасын қалыптастыру, экологиялық мәдениетін дамыту.
6. Әрбір тұлғаның зияткерлік мүмкіндіктерін, көшбасшылық қасиеттерін және дарындылығын дамытуды қамтамасыз ететін уәдемелік кеңістік қалыптастыру, оның ақпараттық мәдениетін қалыптастыруына ықпал ету.
7. Білім беру ұйымдарында көпмәдениетті орта құруға ықпал ету, жалпы мәдени мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру, тұлғаның өнерде және болмыста эстетикалық нысандарды қабылдау, дамыту.
8. Салауатты өмір салты дағдыларын тиімді меңгеру, дене дамуы мен психологиялық денсаулықты сақтау, денсаулыққа зиян келтіретін факторларды анықтау біліктілігін ойдағыдай қалыптастыру үшін кеңістік орнату.

Күтілетін нәтиже:

Жалпы адамзаттық және ұлттық құндылықтар негізінде жан-жақты және үйлесімді дамыған тұлға тәрбиелеу.

Тәрбиенің басым бағыттары

Жалпы адамзаттық және ұлттық құндылықтар тұтас педагогикалық процестің өзегі бола отыра, тәрбие жұмысының барлық бағыттары арқылы өтеді.

1. Қазақстандық патриотизм және азаматтық тәрбие, құқықтық тәрбие

2. Рухани-адамгершілік тәрбие

3. Ұлттық тәрбие

4. Отбасы тәрбиесі

5. Еңбек, экономикалық және экологиялық тәрбие

6. Көпмәдениетті және көркем-эстетикалық тәрбие

7. Зияткерлік тәрбие, ақпараттық мәдениет тәрбиесі

8. Дене тәрбиесі, салауатты өмір салты

Тәрбиенің мақсаттары мен тәрбие жұмысының міндеттері білім беру процесінде, сабақтан тыс және бос уақытта іске асырылады.

Тәрбие жұмысын іске асыру тиімділігінің өлшеуіші ретінде тұлғаның қоршаған әлемге, қандай да бір құндылықтарға және қоғамдық құбылыстарға қарым қатынастардан байқалатын критерийлер ұсынылды.

Бірінші бағыт – Қазақстандық патриотизм және азаматтық тәрбие, құқықтық тәрбие.

Мақсаты: Жаңа демократиялық қоғамда өмір сүруге қабілетті азаматты және патриотты; тұлғаның саяси, құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетін; балалар мен жастардың құқықтық санасын, оларда балалар мен жастар ортасындағы қатыгездік пен зорлық пен зомбылыққа қарсы тұру даярлығын қалыптастыру.

Бағалау критерийлері (қарым-қатынасы арқылы):

Отанға, мемлекеттік құрылысқа, мемлекеттік саясатқа, мемлекеттік идеологияға;

ҚР Конституциясы мен заңнамасына, мемлекеттік рәміздерге (елтаңба, әнұран, ту), құқықтық тәртіпке;

Елдегі ұлтаралық және конфессияаралық келісімге, халықтар достығына;

Өз елінің экономикалық және әлеуметтік-мәдени даму саласындағы жетістіктеріне;

Басқа адамның құндылықтарына, құқықтары мен бостандығына;

Өз өлкесінің(ауыл, қала, шағын аудан) табиғатына, мәдени-тарихи өміріне;

Құқықтық білімге, заңдылық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы жүріс-тұрысына; Заң талаптарына, құқықтары мен міндеттеріне; Әлеуметтік құндылықтарға құрметпен қарау, мақтанш сезім және жауапкершілік таныту.

Іске асыру механизмдері сабақтар, оқу пәндері, сабақтан тыс әрекеттер, қосымша білім беру. АРБ бағдарламасы аясында ерлік, намыс және абырой, Отанға адал қызмет ету тағылымдарын өткізу. Дебат және пікірталас клубтарын ұйымдастыру. Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілікке үндеген патриоттық форумдар, акциялар. Оқушылардың мемлекеттілік нышандарын және Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін білуге арналған байқаулар мен олимпиадалар. Қазақ халқының, Қазақстанда тұратын басқа да этностардың мәдени мұрасын, дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын зерттеу бойынша өлкетану экспедициялары. Мемлекет, әдебиет, өнер, ғылым қайраткерлерімен, соғыс және еңбек ардагерлерімен, қоғам қайраткерлерімен, құқық қорғау, әділет органдары, мемлекеттік қызмет және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл органдары қызметкерлерімен кездесулер. Балалардың және жастардың бастамашыл жобаларын дамыту. Балалар және жастар қозғалысы қызметін; қоғамдық қорларымен бірлескен қызметті жандандыру; әңгімелер, дәрістер, семинарлар, тренингтер; саяхаттар; ақпараттық-құқықтық материалдар тарату; «сенім қызметтерін», «Мен және заң», «Біз сыбайлас жемқорлыққа қарсымыз-қоғам мүддесіне деген опасыздыққа қарсымыз» акциясын ұйымдастыру арқылы жүзеге асырылады.

Екінші бағыт-Рухани-адамгершілік тәрбие

Мақсаты: Тұлғаның Қазақстандық қоғам өмірінің жалпыадамзаттық құндылықтарымен, нормаларымен және дәстүрлерімен келісілген рухани-адамгершілік және этикалық ұстанымдарын, моральдық қасиеттерін және көзқарастарын қалыптастыру.

Бағалау критерийлері (қарым-қатынас арқылы): мораль мен этиканың көпшілік мақұлдаған нормаларына; өзінің қасиетіне, арына және парызына; ішкі бостандығына және адамгершілік шешім қабылдауына; өзінің және өзге де халықтардың мәдениетіне, дәстүріне, әдет ғұрпына; діни құндылықтарға; ой, сөз және іс бірлігіне; өзінің мінез-құлқын жетілдіруге; ар-ожданмен орындалған қылықтарға; түрлі мәдениет пен нанымның бірлігіне; адамдарға риясыз қызмет етуіне; өз ата-анасына, Отан, қоғам алдындағы парызына адамгершілік сезім білдіру.

Іске асыру механизмдері оқу пәндері мазмұнына құндылықтарды кіріктіру арқылы оқytудың тәрбиелік әлеуетін күшейту; педагогикалық консилиумдар, ата-аналар институты; «Өзін-өзі тану» адамгершілік-рухани тәрбие бағдарламасының металендік және тәрбиелік ролін күшейту, рухани-адамгершілік тәрбие тұрғысынан қосымша білім беру жүйесінің мүмкіндіктерін кеңейту арқылы жүзеге асырылады.

Үшінші бағыт-Ұлттық тәрбие

Мақсаты: Тұлғаны ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарға бағдарлау, ана тілін және мемлекеттік тілді, қазақ халқының, Қазақстан Республикасындағы этностар мен этникалық топтардың мәдениетін құрметтеуге тәрбиелеу.

Бағалау критерийлері(қарым-қатынасы арқылы): этникалық өзіндік санаға, этникалық сәйкестікке; мемлекеттік тілді және ана тілін меңгеруіне; өз халқының мәдени мұрасына; қазақ халқының және өз халқының дәстүрлері мен әдет-ғұрпына; Қазақстанның этномәдениетіне; этносаралық бейбітшілік пен келісімге мақтаныш сезім және жауапкершілік таныту.

Іске асыру механизмдері сабақтар, оқу пәндерінде, қосымша білім беруде, сабақтан тыс іс-әрекеттерге жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарды кіріктіру. Этнопедагогика кабинеттерінің қызметі; «Мәңгілік ел» жобасы аясында акциялар, ҚР Елтаңбасы, Туы мен Гимнін, мемлекеттік тілді, қазақ халқының мәдениеті мен дәстүрлерін, Қазақстан тарихын білу бойынша фестивальдер және байқаулар өткізу; өлкетану жұмыстары және т.б. арқылы жүзеге асырылады.

Төртінші бағыт - Отбасы тәрбиесі

Мақсаты: Ата-аналарды оқыту, бала тәрбиесінде олардың психологиялық-педагогикалық құзіреттіліктерін және жауапкершіліктерін арттыру.

Бағалау критерийлері(қарым-қатына арқылы): этноәлеуметтік рөлдерге; өз отбасына және ұрпақты жалғастыруға; адамгершілік қағидаларын қолдау арқылы отбасы және неке құндылықтарына құрметпен, ұжымды қарау.

Бесінші бағыт – Еңбек, экономикалық және экологиялық тәрбие

Мақсаты: Тұлғаның өзін кәсіби анықтауына саналы қарым-қатынасын қалыптастыру, экономикалық ойлауын және экологиялық мәдениетін дамыту.

Бағалау критерийлері(қарым-қатынас арқылы): экологиялық даму саласында мемлекеттік саясатқа, атап айтқанда «Жасыл экономика» бағдарламасына; экологиялық сауаттылыққа, табиғатқа қоршаған адамдарға және өзіне; «адам-қоғам-табиғат» жүйесіне; табиғатты пайдалану және қоршаған ортаны қорғау саласындағы әр түрлі қызметке; кәсіби білім мен өнімді еңбекке; нарықтық экономика заңдарына құнғатты және позитивті көзқарас қалыптастыру; экологиялық қауіпсіздік тәртібінің нормаларын сақтауға; еңбек қызметінде мақсатқа қол жеткізуге; мамандақ таңдауына; үздіксіз білім беру негізінде кәсіби жинақылыққа саналы қатынас таныту.

Технология сабақтарындағы еңбек тәрбиесі, қосымша білім беру, мектептен тыс, сабақтан тыс іс-әрекеттер; кәсіпорындарға саяхаттар, тәлімгерлер, жасашылдармен, табысты кәсіпкерлермен кездесулер, тәлімгерлік, дуальдық білім беру, кәсіби шеберлік байқаулары, студенттердің құрылыс және педагогикалық отрядтары; «Өмірді және мансапты жоспарлау», «Кәсіби сынамалар» жобаларын іске асыру; «Технология» пәнінің, оқу шеберханалары мен зертханалардың материалдық-техникалық базасын нығайту арқылы жүзеге асырылады.

Алтыншы бағыт – Зияткерлік тәрбие, ақпараттық мәдениет тәрбиесі

Мақсаты: Әрбір тұлғаның зияткерлік мүмкіндігін, көшбасшылық қасиеттерін және дарындылығын дамытуды қамтамасыз ететін уәжделік кеңістік құру.

Бағалау критерийлері (қарым-қатынас арқылы): өмір бойы білім алуына; өздігімен білім алуы және алған ақпаратты пайдалану біліктілігіне; сыни тұрғыдан ойлау, талдау және алған ақпаратты тиімді пайдалану қабілетіне;

зерттеушілік және жобалық қызмет біліктерін, инновацияға қабілеттілікті меңгеруіне; пікірталас жүргізу дағдыларына; жасампаз қызметке; топтағы жұмысқа, корпоративтік рухты нығайтуға; ақпараттың түрлі дереккөздеріне;

қажетті ақпарат алу арналары мен іздестіру жолдарына; өз қызметінің түрлі салаларынан алынған ақпаратқа; Интернет-қауымдастығына қосылу дәрежесіне; Интернеттегі девиантты мінез-құлыққа қарсылық білдіру; ақпарат дерексөздерін тандау және талдау жасау, өздігімен іздестіру жолдары мен тәсілдеріне; Интернет-сауаттылық қалыптастыруға; ақпараттық қызметке және байланыс жасауда этикалық нормаларға; жоғары ақпараттық мәдениет қалыптастыруға ұмтылу және қызығушылық білдіру,

Іске асыру механизмдері Сабақтар, оқу пәндері, электив курстар, қызығушылығы бойынша үйірмелер мен сабақтар, мектептік және желілік дебат турнирлері, балалармен және жастармен бірлескен жобалық жұмыстар; сабақтан тыс қызметтер, балалар мен жастар бірлестіктеріндегі қызмет, түрлі деңгейдегі бірге басқару органдарына қатысу, қосымша білім беру, «Тарихтың адамгершілік тағылымдары», «Ақпараттық мәдениет негіздері» және т.б. жүргізу. Зияткерлік ойындар, байқаулар, тренингтер, викториналар, олимпиадалар, ғылыми-практикалық конференциялар. Дарынды мамандармен және замандастарымен кездесулер, рефераттар, ғылыми-зерттеу, ғылыми-тақырыптық ақпараттық жобалар, шығармашылық жұмыстар, баяндамалар, мәлімдемелер, мектептік және студенттік медиа-орталықтар, бұқаралық ақпарат құралдары, сайттар, кітапханаларды дәріптеу. Психометриялық және социометриялық тесттер мен әдістемелер, көшбасшылықты дамыту жөніндегі бағдарламалар және т.б. арқылы жүзеге асырылады.

Жетінші бағыт – Көпмәдениетті және көркем-эстетикалық тәрбие

Мақсаты: Білім беру ұйымдарының білім беру кеністігін тұлғаның өзін-өзі сәйкестендіруінің көпмәдениетті ортасы ретінде құру, тұлғаның қоғамдағы жалпымәдени мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру, оның өнердегі және болмыстағы эстетикалық нысандарды қабылдау, меңгеру және бағалау әзірлігін дамыту.

Бағалау критерийлері (қарым-қатынас арқылы): толеранттылық және ғаламдық пікір; көпмәдениеттілік және көптілділік; мәдениетаралық әрекет; мемлекеттік тілді, орыс, ағылшын және өзге тілдерді білу; қоғамда және қоғамдық орындардағы жалпыға ортақ мінез-құлық нормаларын; қарым-қатынас мәдениетін; эстетикалық мұрағаттарға, көркемөнер құндылықтарына; шығармашылық ой мен қиялға, шығармашылық қызметті қалыптастыруға қызығушылық, ұмтылыс таныту.

Іске асыру механизмдері Сабактар, жалпыадамзаттық құндылықтар бірлігін барлық мәдениеттен айқындауда «Өзін-өзі тану» АРБ бағдарламасын кіріктіру, жасатарда әралуан мәдениеттер мен халықтардың бірлігін көру біліктілігін дамыту. Үйірмелер, әдеби клубтар және т.б.; театрларға, мұражайларға, көркемсурет көрмелеріне, галереяларға, тарихи орындарға саяхаттар; шығармашылық кештер, оқушылар жұмысының көрмелері, байқаулар; белгілі тұлғалармен, өнер қайраткерлерімен және т.б. кездесулер; Қазақстан халқы Ассамблеясымен және этномәдени орталықтарымен ынтымақтастық; білім беру ұйымдарында Қазақстан халқы Кіші Ассамблеяларын құру арқылы жүзеге асырылады.

Сегізінші бағыт – Дене тәрбиесі, сауағатты өмір салты

Мақсаты: Салауатты өмір салты, дене дамуы және психологиялық денсаулық сақтау дағдыларын, денсаулыққа зиян келтіретін факторларды анықтау, біліктілігін ойдағыдай қалыптастыру үшін кеңістік орнату.

Бағалау критерийлері (қарым-қатынас арқылы): денсаулық жағдайының скринингіне; әлеуметтік мақсаттар мен рухани қажеттіліктерге; теріс ықпалдарға қарсы тұрудың тиімді тәсілдерін меңгеруге; табиғи қабілеттерді орынды пайдалануға; денсаулық сақтауға және нығайтуға, қауіпсіз және жауапты мінез-құлыққа; өмірдегі жаңа жағдайларға сабырлылық; қауіпсіздік және өмір сүру әрекетін қамтамасыз етуге; денсаулық сақтау ортасын құруға тілегі және даярлық білдіруі.

Тәрбие жұмысының міндеттері:

Мақсаты: Жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтар негізінде жан-жақты және үйлесімді дамыған тұлға тәрбиелеу.

Міндеттері: 1. Жаңа демократиялық қоғамда өмір сүруге қабілетті азамат пен патриоттың қалыптасуына; тұлғаның саяси, құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетін қалыптастыруға; балалар мен жастардың құқықтық санасының өсуіне, оның балалар мен жастар ортасындағы қатыгездік пен зорлық-зомбылық көріністеріне қарсы тұруға дайын болуына ықпал ету.

2. Тұлғаның рухани-адамгершілік және этикалық принциптерін, оның қазақстандық қоғам өмірінің нормалары және дәстүрлерімен келісілген моральдық қасиеттері мен мақсаттарын қалыптастыруға ықпал ету.

3. Тұлғаның жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарға бағдарлануына, ана тілі мен қазақ халқының, Қазақстан Республикасында тұратын этностар мен этникалық топтардың мәдениетін құрметтеуіне ықпал ету.

4. Бала тұлғасын қалыптастыруда ата-аналардың ағарту жұмысын, психологиялық-педагогикалық құзіреттіліктерін күшейтуге, бала тәрбиесі үшін олардың жауапкершілігін арттыруға ықпал ету.
5. Тұлғаның еңбек дағдыларын, экономикалық ойлауы мен кәсіби қалыптасуы мен өзін-өзі іске асыруына саналы қарым-қатынас қалыптастыру, экологиялық мәдениетін дамыту, сондай-ақ козволуция идеяларын қабылдау кабілетіне және оны күнделікті өмірде басшылыққа алуына ықпал ету.
6. Әрбір тұлғаның зияткерлік мүмкіндіктерін, көшбасшылық қасиеттерін және дарындылығын дамытуды қамтамасыз ететін уәждемелік кеңістік қалыптастыру, оның ақпараттық мәдениетін қалыптастыруға ықпал ету.
7. Білім беру ұйымдарында көпмәдениетті орта құруға ықпал ету, жалпымәдени мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру, тұлғаның өнерде және болмыста эстетикалық нысандарды қабылдау, меңгеру және бағалау әзірлігін дамыту.
8. Салуатты өмір салты дағдыларын тиімді меңгеру, дене дамуы мен психологиялық денсаулықты сақтау, денсаулыққа зиян келтіретін факторларды анықтау біліктілігін ойдағыдай қалыптастыру үшін кеңістік орнату.

Күтілетін нәтижелер:

Тәрбиенің тұжырымдамалық негіздері:

Қазақстанда жеке тұлға іс-әрекетінің дұрыс уәждемелік-құндылықты аясын;

Білім алушы жастарда қазақстандық патриотизмді, азаматтық өзіндік санасын, құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті, толеранттылық және рухани-адамгершілік қасиеттерді қалыптастырудың артып отырған деңгейін;

Жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтар арқылы мәдениет негіздерін, ана тілі мен мемлекеттік тілге және этномәдениетке құрметті; Рухани дамыған және жоғары адамгершілікті тұлға қалыптастыруда білім беру мазмұнының тәрбиелік әлеуетін күшейтуді;

Бала тұлғасын қалыптастыруда ата-аналардың психологиялық-педагогикалық құзіреттіліктерін арттыруды, қамқоршылық кеңестерінің рөлін көтеруді;

Білім беру ұйымдарында көпмәдениетті орта құру, тұлғаның өнердегі және болмыстағы эстетикалық нысандарды қабылдау, меңгеру және бағалау әзірлігін дамытуын;

Тұлғаның дамыған экономикалық ойын және кәсіби қалыптасуға саналы қарым-қатынасын қалыптастыруды; табиғатты сақтауда белсенді азаматтық ұстанымын; экологиялық сауаттылығы мен мәдениетінің жоғары деңгейін;

Табысты әлеуметтенуді, өздігімен білім алу мен өзін-өзі жүзеге асыруды, отбасы институтының өзін-өзі тәрбиелеуін нығайтуда саналы түрде қатысуын қамтамасыз етуі тиіс;

Сонымен, тәрбиенің тұжырымдамалық негіздерінің жалпы векторы үйлесімді, жан-жақты дамыған, рухани-адамгершілік қасиеттері бар, тандау жасау жағдайында өздігімен шешім қабылдау

Тәрбие жұмысын ұйымдастыру:

1. Тәрбие жұмыстарын жетілдіру, бақылау, басқару іске асыру барысында қосымша білім берудің оқу бағдарламалары негізінде білім алушыларға жағдай жасауды, яғни:

- өзін-өзі басқаруын;
- шығармашылығын дамытуын;
- олардың қабілеттілігін іске асыруын;
- қоғам өміріне бейімделуіне;
- азаматтық сана – сезімін;
- жалпы мәдениетін;
- салауатты өмір салтын қалыптастыруын;

1-11 сыныптардың және мектеп алды сыныптардың бос уақытын мазмұнды өткізуін ұйымдастыру

2. Тәрбие жұмысын ұйымдастыру барысында аудан мектептері арасында мектеп деңгейіне сай мерекелік іс-шаралар өткізу;

3. Оқушыларды өзінің Отаны – Қазақстан Республикасын сүюге, адамгершілікке, Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге, ұлттық салт-дәстүрді сақтауға тәрбиелеу;

5. Мемлекеттік органдармен, қоғамдық бірлестіктер және ата-аналармен бірлескен жұмыстарды үйлестіру;

6. Мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасарларының, сынып жетекшілерінің, педагог-психологтардың, тәлімгерлердің тәрбие жұмыстарына басшылық пен бақылау жасау;

7. Мектептердегі сыныптан тыс жұмыстардың орындалуын бақылау;

8. Мектеп жанынан ұйымдастырылған жазғы сауықтыру лагерінің жұмысына басшылық жасау;

9. Мемлекеттік органдар қызметкерлерімен кездесулер, дөңгелек үстел, семинар-кеңестер ұйымдастыру;

10. «Жас қыран», «Жас ұлан» балалар мен жасөспірімдер ұйымдары жұмысына әдістемелік көмек беру;

11. Сынып жетекшілері, әдістемелік бірлестігіне және үйірме жетекшілеріне, тәрбие жұмысы бойынша әдістемелік көмек беру;

12. Тәрбие ісі мамандарының арасында байқаулар мен семинарлар өткізу;

13. Тәрбие ісі мамандарының білім жетілдеру курсынан өтуін ұйымдастыру;

14. Озық педагогикалық іс-тәжірибелерді насихаттау, зерттеу, таратуды ұйымдастыру

Тәрбиенің процесін ұйымдастырудың әдіснамалық негіздері

Тәрбиенің тұжырымдамалық негіздері келесі әдіснамалық негіздерге сүйенеді

Тұлғалық-бағдарлы көзқарас – өзара байланысты түсініктер, іс-әрекет идеялары мен тәсілдері жүйесіне сүйену, тұлғаның өзін-өзі тану, өзін-өзі жетілдіру және өзін-өзі жүзеге асыру процесін қолдау, оның дербестігін дамыту.

Қызметтік көзқарас – педагог өз тәрбиеленушілерін мақсат қою және іс әрекетін қалыптастыру, оны ұйымдастыру және реттеу, бақылау, өзіндік талдау және іс-әрекет нәтижелерін бағалауға үйретуі үшін қажет баланың іс-әрекетін қалыптастыру, таным, еңбек және қарым-қатынас субъектісі позициясына ауыстыру бойынша арнайы жұмысты талап етеді.

Құзіреттілік көзқарас – тәрбие мақсаттарын анықтаудың, тәрбие процесін ұйымдастыру мен оның нәтижелерін бағалаудың, оқушыларда құзіреттіліктерді қалыптастыру мен олардың табысты әлеуметтенуін қамтамасыз ететін ортақ ұстанымдар жиынтығын ескеру.

Әлеуметтік көзқарас – тұлғаның мақсаты мен міндеттеріне әлеуметтік шынайылықтың ықпалын ескеру, осы ықпалдың адам және қоғамға тигізер педагогикалық салдарлары.

Жүйелілікті көзқарас – нысанды оны құрайтын бөліктердің жиынтығына қосылмайтын және иерархиялық құрылымы бар күрделі құрылыс ретінде қарастыруды көздейді. Жүйелі қарастыру құрылымдық компоненттерді, олардың қызметін бөліп көрсетуді, қызметтік-иерархиялық байланыстар орнатуды, жүйекұраушы факторларды анықтауды, сыртқы байланыстар талдауын қажет етеді.

Тұтастық көзқарас – білім алушы тұлғасының зияткерлік және рухани-адамгершілік дамуының бірлігін анықтайтын педагогикалық процестің мәнін көрсетеді.

Синергетикалық көзқарас тәрбиені тура себеп-салдарлы байланыстарға негізделмеген, белгілі бір деңгейде өздігімен ұйымдастырылатын процесс ретінде емес, керісінше бір мағыналы емес, заңды және кездейсоқ, болжаған және стихиялы, ретті және ретсіз сияқты көптеген ішкі және сыртқы ықпалдармен келісілген процесс ретінде қарауға мүмкіндік береді.

Тұжырымдамалық негіздер тәрбие процесінің келесі принциптерін іске асыруды жорамалдайды:

Гуманистік бағыт принципі – педагогтің тәрбиеленушіге өз дамуына жауапты және дербес субъект ретінде бірізді қарым-қатынасы, оның тәрбие процесінде тұлғамен және ұжыммен ізгілікті қарым-қатынас негізінде өзара әрекет стратегиясы.

Жалпыадамзаттық құндылықтар принципі тәрбие рухани-адамгершілік дәстүрлер мен ұлттық және әлемдік мәдениет нормаларына негізделуі қажет деп сендіреді.

Мәдени сәйкестілік принципі – тәрбие мәдениетінің жалпыадамзаттық құндылықтарына негізделуі және ұлттық мәдениеттердің жалпыадамзаттық құндылықтары мен нормаларына сәйкес құрылуы тиіс.

Үздіксіз принципін – тұлғаны тіршілік әрекетінің барлық кезеңінде жан-жақты дамыту, оның күші мен қабілетін, кәсіби және жалпы мәдени өсуін барынша толық жүзеге асыруда шығармашылық әлеуеті мен мүмкіндіктерін байыту.

Табиғи сәйкестілік принципін – табиғат дамуының ортақ заңдарының басымдығы; табиғи және әлеуметтік процестердің өзара байланысы; тәрбие жұмысында білім алушылардың жынысы мен жас ерекшеліктерін ескеру.

Тұтастық принципін – оқу және оқудан тыс қызметтердің кіріктірілуімен қамтамасыз етіледі; оқу қызметі когнитивті құрамдастылық қалыптастырады; сабақтан тыс қызметте эмоционалды-құндылықты мінез-құлық компоненті дамиды.

Этникалық принципін – тәрбие ұлттық сана қалыптастыруға бағытталған ұлттық мазмұнмен толтыру, барлық азаматтар үшін ана тілінде білім алу және қарым-қатынас жасау үшін, дәстүрлерді, әдет-ғұрыптарды, рәсімдерді зерттеуге жағдай жасау.

Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарының қызмет бабындағы нұсқауы.

1. Тәрбие жұмыстарын жетілдіру, бақылау, басқаруды іске асыру барысында қосымша білім беру оқу бағдарламалары негізінде білім алушыларға жағдай жасауды, яғни:

- өзін-өзі басқаруын;
 - шығармашылығын дамытуын;
 - қабілеттілігін іске асыруын;
 - қоғам өміріне бейімделуін;
 - азаматтық сана-сезімін;
 - жалпы мәдениетін;
 - салуатты өмір салтын қалыптастыруын;
 - оқушылардың бос уақытын мазмұнды ұйымдастыруын көздейді.
2. Білім беру ұйымы жүзеге асыратын оқу және тәрбие жұмысын ұйымдастырады, басқарады және бақылайды.
3. Тәрбие жұмысын ұйымдастыру барысында мектеп деңгейіне сай мерекелік іс-шаралар өткізеді.
4. «Өмірдің қиын кезеңдеріне кезіккен кәмелетке толмаған жасөспірімдерді әлеуметтік оңалту» тақырыбында жүргізілген тәрбие алаңы жұмыстарын бақылауға және басшылыққа алады.

5. Қазақстан Республикасының «Кәмелетке толмағандар арасында құқық бұзушылықтың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалудың алдын-алу туралы» заңының (2004 жыл, 9 шілде) орындалу барысында жұмыс жүргізеді.

6. Дәлелсіз себептермен жалпы білім беретін оқу орындарына бармайтын кәмелетке толмағандарды анықтап, есепке алады, оларды және олардың ата-аналарымен немесе заңды өкілдерімен жеке профилактикалық жұмыс жүргізеді.

7. Оқушылармен және олардың ата-аналарымен жеке профилатикалық жұмыс жүргізу комиссиясының жұмысын басқарады.
8. Отанын сүйуге, адамгершілікке, Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге, ұлттық салт-дәстүрді сақтауға тәрбиелейді.
9. Мемлекеттік органдармен, қоғамдық бірлестіктер және ұйымдармен бірлескен жұмыстарды үйлестіреді.
10. Сынып жетекшілерінің, тәрбиешілердің, педагог-психологтың, әлеуметтік педагогтың, аға тәлімгердің тәрбие жұмыстарын қадағалайды және бірлескен жұмыс жүргізеді.
11. Мемлекеттік органдармен кездесулер, дөңгелек үстел, семинар-кеңестер ұйымдастырады.
12. Сабақ кезінде және сабақтан тыс уақытта жүргізілетін мерекелік іс-шаралар барысында құжаттардың жүргізілуіне тікелей жауапты.
13. «Жас қыран» ұйымының жұмысына жетекшілік етеді.
14. «Жас ұлан» ұйымдарымен жұмыс жүргізеді.
15. Дене шынықтыру, психология, экономика, еңбек, ән-күй пәндері әдістемелік бірлестіктеріне жетекшілік етеді. (Ескерту: мектеп басшыларының мамандықтарына сәйкес міндет бөлісуіне қарай өзгерістер болуы мүмкін)

Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарының қызметі

Күнделікті

1. Мектептегі кезекшілік және өзіне-өзі қызмет көрсетуін ұйымдастыру;
2. Сынып жетекшілерімен жұмыс ұйымдастыру, әдістемелік көмек, кеңес, т.б.
3. Өз бетімен білім алу және әдістемелік материалдарды жинақтау;
4. Сабақтан тыс 2 тәрбиелік іс-шараға қатысу;
5. Тәрбие мәселелері бойынша сынып жетекшілерімен кеңесу, әдістемелік көмек көрсету;
6. «Қиын» және қиыншылық туғызатын оқушылармен жұмыс жүргізу;

Ай сайын

1. Өзін-өзі басқару ұйымының отырыстарына қатысу;
2. Ата-аналармен кездесу;
3. Танымдық жорықтар мен мәдени орталықтарға саяхат ұйымдастыру;
4. Сынып жетекшілері әдістемелік бірлестігінің отырысына қатысу.
5. Аудандық, қалалық кәметке толмаған жасөспірімдер бөлімімен байланыста болу;

**Х.Досмұхамедұлы атындағы №35 орта мектебінің 2022-2023 оқу жылы бойынша
арналған «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру
ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ**

№	Іс-шаралар атауы	Аяқтау нысаны	Орындалу мерзімі	Қатысатын сыныптар	Жауапты орындаушылар
І. ТӘРБИЕНІ НОРМАТИВТІК ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ					
1	2022-2023 оқу жылы бойынша тәрбие жұмысының жылдық іс-шаралар жоспарын бекіту, бұйрықтарын дайындау	бекіту, бұйрықтар	тамыз 2022 жыл	-	Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары, ӘБ жетекшісі
ІІ. ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ					
1	«Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жағдайында тәрбиенің тұжырымдамалық негіздерін іске асыру және тәрбиенің өзекті мәселелері бойынша ғылыми-практикалық семинарларға қатысу	ұсынымдар	Тамыз	Сынып жетекшілері	ДТІЖО
2	Білім алушы бойына жалпыадамзаттық, ұлттық және этномәдени құндылықтарды ендіруде сынып жетекшілеріне әдістемелік және практикалық көмек көрсету, олардың кәсіби мамандануы мен шеберліктерінің шыңдалуына ыңғайлы орта құру мақсатында сынып жетекшілерінің педагогикалық шеберлік жұмысын жалғастыру	әдістемелік ұсынымдар	Тұрақты	Сынып жетекшілері	ДТІЖО, ӘБ жетекшісі
3	Оқушылардың мүмкіндігі мен бейімділігі негізінде өзін кәсіби тануын, еңбекке саналы көзқарасын қалыптастыруда педагогтерге әдістемелік-практикалық көмек көрсету мақсатында кәсіби бағдар беруші педагог-кураторлардың қызметін ұйымдастыру	әдістемелік ұсынымдар	Тұрақты	Сынып жетекшілері	ДТІЖО, ӘБ жетекшісі
4	Тәрбие жұмысын және балаларға қосымша білім беруді ұйымдастыру бойынша озық тәжірибені, креативті идеяларды және авторлық бағдарламаларды зерделеу, талдау және енгізу	әдістемелік ұсынымдар	Тұрақты	Сынып жетекшілері	ДТІЖО, ӘБ жетекшісі
5	«Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды инклюзия жағдайында психологиялық-педагогикалық жетелеу» - тұрақты жұмыс	әдістемелік ұсынымдар	Тұрақты	1-11	Сынып жетекшілері Мектеп психологы
6	«Болашақ бүгіннен басталады» оқушыларға кәсіби бағдар беру жұмысы	кәсіби бағдар беру	Тұрақты	Сынып жетекшілері	ДТІЖО, ӘБ жетекшісі

ІІІ. Іске асыру тетіктері: ТӘРБИЕНІҢ БАСЫМ БАҒЫТТАРЫ БОЙЫНША ІС-ШАРАЛАР:

1. Бағыты: ЖАҢА ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ПАТРИОТИЗМ МЕН АЗАМАТТЫҚТЫ ТӘРБИЕЛЕУ, ҚҰҚЫҚТЫҚ ТӘРБИЕ

Мақсаты: Отанға ұтымды және эмоционалдық қарым-қатынасы, мемлекет пен қоғамның саяси, құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңсыздыққа қарсы тұратын, балалар мен жастар ортасында қатыгездік пен зорлық-зомбылық қақарсы тұруға дайын заңдарын меңгеру және сақтау

қажеттілігі бар патриот пен азаматтық алыптастыру. «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында «Отаным - тағдырым», «Атамекен» бағдарламаларындағы бағытқа лайық іс-шаралар өткізу.						
1	«Мектепке жол» қайырымдылық акциясы	2 айлық акциясы	Тамыз - Қыркүйек	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері, Әлеуметтік педагог	
2	« 1 қыркүйек –Білім күні»	салтанатты жиын, сынып сағаттары	Қыркүйек	1 сыныптар	Мектеп әкімшілігі, ДТЖО, Сынып жетекшілері	
3	«Білімге ұмтылу, еңбексүйгіштік және отаншылдық»	мектеп ережесімен таныстыру. техникалық қауіпсіздігін сақтау	Қыркүйек	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі, ТТЖО, Сынып жетекшілері	
4	Білім алушылар арасындағы құқықбұзушылықтың алдын алу айлығын өткізу. Профилактикалық рейд жұмыстары. •«Мен және заң» дөңгелек үстел •Заңды білу заман талабы •Ата-ананың бала алдындағы міндеті мен құқығы •Ерекше қадағалауды қажет ететін оқушыларды анықтау •Құқық қорғау қызметкерлерімен бірге 10 күннен артық сабаққа келмей жүрген оқушылармен жұмыс •Бақылауда тұрған кластардың тәрбиелік деңгейін анықтау •Құқықтық сауаттылықты арттыру •Девиантты мінез- құлықты балалармен эстафеталық ойындар •Жаз мезгілінде мен өз-өзімді қалай алып жүремін?	отырыс сынып сағаттары кездесу, дәрістер, дөңгелек үстел ұйымдастыру	Айна 1 рет	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі, ТТЖО, Мектеп инспекторы, Сынып жетекшілері	
5	«Жас Ұлан» ұйымының Ұлан басшысын сайлау	сайлау	Қыркүйек	8-10 сыныптар	ТТЖО, тәлімгер Сынып жетекшілері	
6	«Абайлаңыз, жолда балалар!» акциясы	акция	Қыркүйек	1-11 сыныптар	ТТЖО, тәлімгер Сынып жетекшілері	
7	«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл-патриотизмнің жаңа түрі іс-шаралар: «Біз сыбайлас жемқорлыққа – қоғам мүддесіне деген опасыздыққа қарсымыз» акциясы. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес, «Сыбайлас жемқорлық деген не?», «Жемқорлыққа жол жоқ», «Жемқорлықсыз - салауатты қоғам», «Сыбайлас жемқорлықты алдын - алу» тақырыптарында сынып сағаттарын өткізу	акция сынып сағаттары	Жыл бойы	5-11 сыныптар	Сынып жетекшілері	
8	ҚР Гимнін орындау:	сынып сағаттары	Жыл бойы	1-11	Сынып жетекшілері	

	-Қазақстан Республикасының Мемлекттік Рәміздерін құрметтеу және оқып-үйрету мақсатында сауалнама алу -Мемлекеттік рәміздер - біздің еліміздің, тәуелсіздігіміздің ажырамас бөлігі. -Егеменді еліміздің көк туы желбіресін!	сауалнама дөңгелек үстел	Қазан	9 -11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі, ТІЖО, Сынып жетекшілері, Мектеп психологы
9	«Білім алушыларға экстремистік көзқарастар мен іс-әрекеттерге қарсы тұру қасиеттерін қалыптастырудағы отбасы мен мектептің тәрбиелік мүмкіндігі» діни білім беру, діни көзқарастарын қалыптастыру	педагогикалық еңбек ардагерлерімен кездесу	Қазан 1 апта	10 сыныптар	Мектеп әкімшілігі, ТІЖО, Сынып жетекшілері
10	Қарттар күніне «Қариясы бар үйдің – қазынасы бар» қайырымдылық, ізгілік тәрбиесін беру	сынып сағаттары	Қазан	1-9 сыныптар	Сынып жетекшілері
11	«Өрт тілсіз жау» азаматтық қорғаныс күні	онкүндік	Қараша	1 -11 сыныптар	Сынып жетекшілері
12	Зорлық - зомбылықсыз балалық шақ	сынып сағаттары	Қараша	5-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
13	«Қазақстанның болашағы-жастар»	Әдеби іс-шара	Қараша	9-11 сыныптар	Мектеп кітапханашысы
14	Дінмұхаммед Ахметұлы Қонаевтың 110 жылдық мерейтойына арналған әдеби іс-шара	сауалнама	Қараша	8-11 сыныптар	ТІЖО, Класс жетекшілер, Мектеп психологы
15	Құқық бұзушылықтың алдын-алу мақсатында сауалнама өткізу	шолу дәрістерін, талқылаулар	Мерзімімен	5-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі, ТІЖО, Сынып жетекшілері
16	ҚР Президентінің Қазақстан халқына жыл сайынғы Жолдауының және басқа да мемлекеттік бағдарламалық құжаттардың негізгі сәттерін баяндай отырып, шолу дәрістерін, талқылауларды өткізу	салтанатты қабылдау	Желтоқсан	1-11 сыныптар	тәлімгер Сынып жетекшілері ТІЖО,
17	«Ұланымыз ұлы елдің», «Жас Ұлан», «Жас қыран» балалар ұйымының қатарына салтанатты қабылдау	сынып сағаттары	Қаңтар	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері Пән мұғалімдері
18	Сынып жетекшілердің апталығы «Жалпыадамзаттық құндылықтар-тәрбие бастауы».	сынып сағаттары	Ақпан	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері, Пән мұғалімдері
19	Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Рәміздерін, олардың сипаттарын оқып-үйрету. Құқықтық апталық өткізу. «Қазақстан-Республика менің», «Егемендік декларациясының қабылдануы» «Тұғырың берік болсын, туған елім!», «Бұл - біздің Ту», «Бұл - біздің Елтаңба», «Бұл - біздің Гимн» т.б. тақырыптық класс сағаттары	сынып сағаттары	Ақпан	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері, Пән мұғалімдері
20	«Жасөспірім» профилактикалық шаралар. Құқыққорғау органдары өкілдерімен кездесу	құқықтық білімін жетілдіру	Наурыз	7-11 сыныптар	Сынып жетекшілері

21	12 сәуір – Дүниежүзілік авиация және ғарышкерлер күні	ақпараттық бейне таспа	Сәуір	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
22	1 мамыр – Қазақстан халқының бірлігі мерекесі. Қазақстан халқы Ассамблеясының жобасы шеңберінде Ұлттық жаңғыру мектептерінің желісін кеңейту жөніндегі іс-шаралар. "Үлкен Ел-Үлкен Отбасы" (ұлт жоспарының 86 қадамы)	ақпараттық жұмыстар сынып сағаттары	Мамыр	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
23	Көп ұлтты, тату елім-Қазақстан!	сынып сағаттары	Мамыр	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
24	7-мамыр Отан қорғаушылар күніне орай ер балаларды елінің патриоты, қорғаны, білімді де білікті азаматы болуға тәрбиелеу мақсатында «Жарайсындар жігіттер», «Жауынгерлер ән шырқайды» тақырыбында әскери әндер байқауы	әскери әндер байқауы	Мамыр	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері АӘД пәні мұғалімі
25	Ұрпақтарға ұран болған- Ұлы Жеңіс!	сынып сағаттары, кештер	Мамыр	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
26	Сыңғырла, соңғы қоңырау!	салтанатты жиын	Мамыр	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері,
27	1. Негізгі мектеп бітіруші 9- сынып алушыларына куәліктер табыс етуге арналған салтанатты жиын. 2. Орта мектеп бітіруші 11- класс оқушыларына аттестаттар табыс етуге арналған салтанатты жиын. 3. 4-ші маусым - Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздер күніне арналған шаралар	салтанатты жиын	Маусым	9-11 сыныптар	Тәлімгер Сынып жетекшілері
28	1-ші маусым – Балаларды қорғаудың Халықаралық күніне арналған шаралар кешені	концерт	Маусым	1 -11 сыныптар	ДТЖО тәлімгер
29	Балаларды жазғы демалыс еңбек тоқсанымен қамтамасыз ету	назар да ұстау	Маусым	1 -11 сыныптар	ДТЖО Ата-аналар
2. Бағыты: РУХАНИ-ТАНЫМДЫҚ, АДАМГЕРШІЛІК ТӘРБИЕ					
Мақсаты: "Рухани жаңғыру" құндылық негіздерін тұлғаның рухани-адамгершілік және этикалық қағидаларын, оның моральдық қасиеттерімен ұстанымдарын қайта жаңғырту туралы терең түсінігін қалыптастыру, қазақстандық қоғам өмірінің жалпыадамзаттық құндылықтарымен, нормаларымен дәстүрлерімен келісіледі.					
«Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында «Рухани қазына» шағын бағдарламасына сәйкес іс-шаралар қарастырылуы керек.					
1	«Жасай бер, қазақ тілі, ана тілім!» Қазақстан халықтары тілдері күні	апталық	Қыркүйек	1-11 сыныптар	Бірлестік жетекшілері
2	«Отбасы – орта мектеп»	апталық	Қыркүйек	1-11 сыныптар	ДТЖО, Сынып жетекшілері
3	Өңірлік әлеуметтік, қайырымдылық жобаларды ұйымдастырып және орындау: - «Еріктілер» тобын құру - "Мектепке жол" акциясы - "Адамға қуаныш сыйла» акциясы	өңірлік әлеуметтік, қайырымдылық жобаларды ұйымдастыруы	Жыл бойы	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері

	- "Қайырымдылық" акциясы	өзін-өзі басқару күні	Қазан 1 апта	10-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі, ДТЖО, Сынып жетекшілері
4	Ұстаздар күні: «Ұстаз аты – биік, әрі мәңгілік».				
5	10 қазан - Мүгедектер күніне байланысты мүмкіндігі шектеулі балалар арасында суреттер байқауы	суреттер байқауы	Қазан	балалар	Сынып жетекшілері, Әлеуметтік педагог
6	Ахмет Байтұрсынов 150 жылдығы Роза Бағланова 100 жылдығы Қазбек бидің 355 жылдығы	сынып сағаттары	Қараша	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
7	Теолог-мамандармен кездесу «Қазақстандағы ланкестік қауіп қатер және оның алдын алу жолдары».	кездесу	Қараша	9 -11 сыныптар	ДТЖО, Сынып жетекшілері
8	«Әлеуметтік желілердің жастарға әсері» дөңгелек үстел, сауалнама алу	дөңгелек үстел	Қараша	1 -11 сыныптар	ДТЖО, Сынып жетекшілері,
9	Қазбек бидің 355 жылдығы	сынып сағаттары	Қаңтар	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
10	Роза Бағланова 100 жылдығы Мұқағали мақатаев-116 жыл	сынып сағаттары	Наурыз	1 -11 сыныптар	Сынып жетекшілері
11	«Сарқылмайтын жылылық, Ана аты-ұлылық»	Мерекелік кеш	Наурыз	5-11 сыныптар	«Жас ұрпақ» клуб жетекшісі
12	«Мен өмірді қалаймын!» оқушылар арасындағы келеңсіз оқиғалардың алдын алу	психологиялық тренинг	Сәуір	5-11 сыныптар	Мектеп психологтары Мектеп медбикесі
13	«Жігітке жеті өнер аз, жетпіс өнер көп емес»	жігерлі жігіттер байқауы	Мамыр	5-8 сыныптар	«Сырғалым» клуб жетекшісі
14	«Ислам дінінің ізгілігі»	дөңгелек үстел	Мамыр	9 -11 сыныптар	ДТЖО, Сынып жетекшілері

3. Бағыты: ҰЛТТЫҚ ТӘРБИЕ

Мақсаты: жеке тұлғаны жалпы адамзаттық және ұлттық құндылықтарға бағыттау, ана мен мемлекеттік тілге, қазақ халқының мәдениетіне, Қазақстан Республикасының этностары мен этностық топтарына құрмет көрсету. *«Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында «Өлкетану», «Тәрбие және білім», «Рухани Қазына».*

1	«Ұлттық педагогика» ілімдерін тәрбие жұмысында кеңінен пайдалана отырып Ұлттық құндылықтар – тәрбиенің түп қазығы!	сынып сағаттары	Қыркүйек	1 -4 сыныптар	Сынып жетекшілері
2	Ұлттық тәрбие – ұлағат көзі!	сынып сағаттары	Қыркүйек	5 -11 сыныптар	Сынып жетекшілері
3	Ел рәміздері – елдіктің реңі Қазақстан Мемлекеттік рәміздеріне 30 жыл	өлең шығару және мәнерлеп оқу	Қазан	1-11 сыныптар	ДТЖО, Сынып жетекшілері, Пән мұғалімдері

4	«Мәдени мұра – ел байлығы» «Тарихи мұра», «Өз жерінді таны»-мектеп туризмін, тарихи-археологиялық қозғалысты, туған өлкенің тарихын, мәдениеті мен салт-дәстүрлерін зерттеу жұмыстары	зерттеу жұмыстары	Қараша	1 -11 сыныптар	Сынып жетекшілері
5	Ұлттық ойындарды көпшілікке танымал ету мақсанда ұлттық спорт түрлері бойынша мектепшілік жарыстар өткізу	ұлттық спорт түрлері	Қараша	9 -11 сыныптар	Сынып жетекшілері
6	«Наурыз көже» шеберлік сағаты	кездесу	Желтоқсан	1 -11 сыныптар	Сынып жетекшілері
7	«Дұрыс тамақтану-денсаулық кепілі».	сынып сағаттары	Ақпан	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
8	Білім алушылардың Мемлекеттік атрибуттарын және Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерін білуге арналған сауалнама	сауалнама	Ақпан	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
9	«Бауырсақ Party» іс-шарасы	Сайыс	Наурыз	1 -11 сыныптар	Сынып жетекшілері
10	22 наурыз – Наурыз мейрамы	жалпы	Наурыз	1 -11 сыныптар	Сынып жетекшілері
11	«Бак берекем, құт-мерекем – өз Наурыз!» «Көктем аруы-2023»	мектептік мереке Сайыс	Сәуір	5-7 8-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
12	«Табиғатты аяла» жас өлкетанушылардың, экологтардың және натуралистердің форумы	форум	Сәуір	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
13	«Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында «Батаменен ел көгерер»	сынып сағаттары	Мамыр	5-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
14	«Бала сұлтаны-2023»	Сайыс	Мамыр	1-4 сыныптар	«Ұлағат»әкелер, Аға тәлімгер Сынып жетекшілері
4. Бағыты: ОТБАСЫЛЫҚ ТӘРБИЕ					
Мақсаты: ата-аналарға білім беру, олардың психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін және балаларды тәрбиелеу жауапкершілігін арттыру. <i>«Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында «Отбасы әлемі» жобасы негізінде</i>					
1	«Ата-ана жауапкершілігі» мектеп ережелерімен танысу	мектеп ережесімен танысу	Қыркүйек	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
2	Ата-аналар жиналысы, ата-аналар комитетінің жаңа құрылымын сайлау және жұмыс жоспарын бекіту	жоспар	Қыркүйек	1-11 класс	Сынып жетекшілері
3	Өткен оқу жылына талдау, жаңа оқу жылына арналған оқу-тәрбие жұмысының жылдық жоспарымен таныстыру	жоспар	Қыркүйек	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
4	Ата-аналардың әлеуметтік жағдайын зерттеу	әлеуметтік жағдайын зерттеу	Қыркүйек	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері

5	«Отбасым жайлы – Ақ Ордам» атты отбасы мерекесін өткізу	ата-аналар мен жұмыс мектеп, отбасы оқушы үйлесімі	Қыркүйек	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
6	Қамқоршылық кеңесінің жоспарын құру.	кеңес құру	Қыркүйек	Ата-аналар	Қамқоршылық кеңесі
7	Ата-аналар қоғамдастығының алдында қамқоршылық кеңестің есептері	есеп	Қыркүйек	Ата-аналар	Қамқоршылық кеңесі
8	Клубтық жұмыстар:-Әкелер клубы; -Аналар клубы; -Қыздар клубы жұмысын ұйымдастыру	клубтық жұмыстар	Үнемі	Ата-аналар	Мектеп әкімшілігі, ТҰЖО, Сынып жетекшілері
9	«Тәуекел тобындағы» білім алушылардың ата-аналарымен әңгімелесулер жүргізу	әңгімелесу	Үнемі	Ата-аналар	Мектеп әкімшілігі, ДТҰЖО, Сынып жетекшілері
10	Жергілікті атқарушы органдар өкілдерінің қатысуымен ата-аналар қауымдастығының алдында әрбір оқу тоқсанының қорытындысы бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізу	қоғамдық тыңдаулар (ашық баяндама)	Тоқсан бойынша	Ата-аналар	Мектеп әкімшілігі, ТҰЖО
11	Форумдар мен байқаулар: - Ата-аналар комитеттерінің форумы; - «Жылдың үздік ата-аналар кеңесі»; -«Жылдың үздік Қамқоршылық кеңесі»; -"Менің отбасым"; -"Жыл отбасы".	форумдар мен байқаулар	Сұраныс бойынша	Ата-аналар	Мектеп әкімшілігі, ДТҰЖО
12	Репродуктивті денсаулық орталықтарымен бірлесіп, мамандардың кеңестерін, бірлескен отбасылық іс-шараларды өткізу	бірлескен отбасылық іс-шаралар	Сұраныс бойынша	Ата-аналар	Мектеп әкімшілігі, ДТҰЖО
13	Жалпы мектептік ата-аналар жиналысы	ата-аналар жиналысы	Тоқсан бойынша	Ата-аналар	Мектеп әкімшілігі, ДТҰЖО
14	«Отбасым жайлы – Ақ Ордам»	сынып сағаттары	Қазан	1-4 сыныптар	Сынып жетекшілері
15	«Отбасы – тәрбие бастауы» тақырыбында бейне көрсетілім	бейне көрсетілім	Қазан	5-11 сыныптар	Педагог-ұйымдастырушы
16	«Бакытты отбасы» танымдық сабақ	танымдық сабақ	Қараша	5 сыныптар	Сынып жетекшілері
17	«Шаңырағым-шаттығым» ата-аналардан сұхбат алу	ата-аналардан сұхбат	Желтоқсан	6 сыныптар	тәлімгер
18	«Отбасындағы менің міндеттерім» эссе жазу	эссе жазу	Қаңтар	7 сыныптар	Сынып жетекшілері
19	«Әке жолы - ізгіліктің іздері» дөңгелек үстел	дөңгелек үстел	Қаңтар	8 сыныптар	«Ұлағат» әкелер клубының жетекшісі
20	«Мен және менің отбасым» фото суреттер байқау	фото суреттер байқау	Ақпан	1-4 сыныптар	Сынып жетекшілері, тәлімгер
21	«Менің отбасым» сурет байқауы	сурет байқауы	Наурыз	1-7 сыныптар	Сынып жетекшілері

		сұраққа - жауап	Сәуір		Бейнелеу пәнінің мұғалімі
22	Отбасылық салт-дәстүр, әдет-ғұрыпшынды білесіңбе?			1-4 сыныптар	Сынып жетекшілері Педагог-ұйымдастырушы
23	«Ата-ана қызметімен танысу!»	1-күндік желілік акциясы	Сәуір	10-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
24	«Отбасы бақыты - ел бақыты»	қорытынды концерттік бағдарлама	Мамыр	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі, Педагог-ұйымдастырушы Сынып жетекшілері тәлімгер
25	«Мектеп өмірінің бір күні» Ата – аналар ашық есік күндері	Ата – аналардың мектеппен байланысын дамыту, әкелерді шараларға қатыстыру	Ақпан	9-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі, Педагог-ұйымдастырушы Сынып жетекшілері Тәлімгер
5. Бағыты: ЕҢБЕК, ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӘРБИЕ					
Мақсаты: кәсіби өзін-өзі анықтауға саналы көзқарасты қалыптастыру, экономикалық ойлауды және тұлғаның экологиялық мәдениетін дамыту. «Рухани жаңғыру» бағдарламасына сәйкес «Саналы азамат» базалық бағытты қарастыру					
1	Оқушылардың экскурсияларын ұйымдастыру: -өңірдің өнеркәсіп кәсіп орындарына; -ЖОО	экскурсия	Қыркүйек	5-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
2	Мектеп алаңын көгалдандыру және абаттандыру бойынша сенбіліктер өткізу: "Жасыл ел" қозғалысы шеңберінде жасыл желектерді отырғызу, еріктілер қозғалысы. Табиғи аймақтарды қоқыстан тазарту. Мектеп аумақтарында тазалау, абаттандыру, қураған бұтақтарды кесу, топырақты қопсыту және өңдеу жұмыстарын ұйымдастыру	Көгалдан дыру және абаттандыру	Үнемі	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
4	«Туған жердің – асыл қазынасы», «Қоршаған ортаны аялайық!»	сынып сағаттары	Қараша	5-7 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
5	«Еңбек, еңбек бәрін жеңбек!», «Еңбектің наны тәтті»	сынып сағаттары	Желтоқсан	1-4 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
6	Мектеп білім алушыларының өндіріс жаңалықтарымен, табысты кәсіпқойлармен кездесуін ұйымдастыру	кездесу	Қаңтар- Ақпан	8-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
7	«Болашақ бүгіннен басталады» білім алушыларға кәсіби бағдар беру жұмысын жүзеге асыру: - 1-11 кл. оқушыларына кәсіби бағдар беру бағдарламасын жүзеге асыру; - «Мамандықтар әлемі» жәрмеңке ұйымдастыру;	кәсіби бағдар беру	Үнемі	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері

	- 9-11 сынып білім алушыларымен кәсіби сынамалар өткізу; - «Алтын қазына» - көркем және декоративті қолданбалы өнерді дамыту; - «Business» - кәсіпкерлік ойлауды қалыптастыру. - «Жаңа ғасыр дарындары» тақырыбында білім алушыларға арналған интеллектуалды сайыс				
6	Экологиялық мәдениетті тәрбиелеу, ресурстарды сақтау идеяларын насихаттау	насихаттау	Наурыз	1-11 класс	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
7	Ағаш көшеттерін отырғызу “Менің атаулы ағашым”	акция жеміс ағаштарын отырғызу	Сәуір	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
8	“Менің «Райхан» гүлім”	акция	Мамыр	9-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
9	Мектеп ауласына гүлдер отырғызу	акция	Мамыр	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
6. Бағыты: Зияткерлік тәрбие, ақпараттық мәдениетті тәрбиелеу					
Мақсаты: әрбір тұлғаның зияткерлік мүмкіндіктерін, көшбасшылық қасиеттерін және дарындылығын, сондай-ақ ақпараттық мәдениетті дамытуды қамтамасыз ететін мотивациялық кеңістікті қалыптастыру.					
1	«Менің туған өлкем», «Ақбота» интеллектуалды марафонына оқушыларды қатыстыру «Ақтөбе-Дарын» ӨГТ орталығының ұйымдастыруымен өткізілетін интеллектуалды ойын-сайыстарына білім алушыларды қатыстыру	Интел лектуалды марафон кітап жобасы	Тұрақты	1-11 сыныптар	Пән мұғалімдері Сынып жетекшілері
2	«Оқуға құштар мектеп» жобасы				
2	Басқарушылық қабілеттерін қалыптастыру, таланттылық танымдарын жетілдіру мақсатында «Лидерге қажетті қасиет» тақырыбында куратор сағаты өткізіліп, сабақ барысында оқушылар «Лидер қандай болу керек?», «Лидерге қажетті қасиеттер мен қабілеттер» тақырыбында топпен жұмыс	топпен жұмыс	Қазан	6-8 сыныптар	Пән мұғалімдері Сынып жетекшілері
3	«Математик – кәсіпкер»	интеллектуалдық ойын сайысы	Қараша	6-9 сыныптар	Әбілқайырова М
4	Жоғары сынып көшбасшыларының, балалардың қоғамдық ұйымдары көшбасшыларының көшпелі мектептерін (жиындарын) ұйымдастыру. көшбасшылықты және көшбасшылық қасиеттерді дамыту бойынша тестілерді, әдістемелерді, бағдарламаларды қолдану	бағдарламаларды қолдану	Тұрақты	9-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
5	«Ұшқыр ойлы жұлдыздар»	сайыс	Желтоқсан	5-7 сыныптар	Пән мұғалімдері Сынып жетекшілері
6	Қазақ, орыс, ағылшын тілдерінің білгірлері	интеллектуалдық	Қантар	5-10	Сынып жетекшілері

		ойын байқауы	Қаңтар	сыныптар	Пән мұғалімдері
7	«Білім жәрмеңкесі – 2023»	сайыс	Қаңтар	5-9 сыныптар	Сынып жетекшілері Пән мұғалімдері
8	«Менің өмірлік жоспарым, келешегім, мүмкіндігім»	жобалық жұмыстарды қорғау байқауы (портфолиоларын қорғау)	Ақпан	9-10 сыныптар	Мектеп психологы
9	«Дебат» пікір-талас клубтарының жұмысы	сайыс	Ақпан	1-11 сыныптар	Аға тәлімгер Пән мұғалімдері Сынып жетекшілері
10	12 сәуір «Ғылым күніне» арналған «Қазақ ғылымының бүгінгі мен келешегі» атты онкүндік аясында өткізілетін «Ғылым әлемін ашамыз» тақырыбында	жобалық жұмыстарды қорғау	Сәуір	6-9 сыныптар	Пән мұғалімдері Сынып жетекшілері
11	«Жылдың үздік жұлдыздары -2023»	байқау	Мамыр	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
12	Мектеп демалысы кезінде лагерьлерді ұйымдастыру	жазғы демалыс	Мамыр	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі Сынып жетекшілері
7. Бағыты: КӨПМӘДЕНИЕТТІЛІК ЖӘНЕ КӨРКЕМ-ЭСТЕТИКАЛЫҚ ТӘРБИЕ					

Мақсаты: жалпы мәдени мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру, жетекшілердің өнер мен шынайылыққа, эстетикалық объектілерді қабылдауға, меңгеруге, бағалауға дайындығын дамыту, білім беру ұйымдарында көпмәдени орта құру.

1	«Мектеп формасы» оқушылардың тәртібі, оқушылардың мектеп формасын сақтауы, сыртқы келбетіне қойылатын бірыңғай талаптардың орындалуы	түсіндірме	Қыркүйек	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
2	«Мектеп формасымен киіне білейік!»	сынып сағаттары	Қыркүйек	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
3	«Әдептілік белгісі-иіліп сәлем бергені»	пікірталас	Қазан	9-10 сыныптар	Сынып жетекшілері
4	1) оқушылардың мәдениет нысандарына тегін экскурсияларын ұйымдастыру: - мұражайларға: облыстық, республикалық; - театрларға; - еліміздің табиғаты көркем өңірлеріне; 2) білім беру ұйымдарында : - әдеби, шығармашылық клубтардың; - көркем өнер үйірмелердің; - вокал және дәстүрлі музыкадан үйірмелер жұмысын жүргізу; - шығармашылық кештер;	экскурсия тұрақты		1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері

	- тұрақты тақырыптық кітап көрмелері, буккросинг; 3) Зерттеулер: - халық ауыз әдебиетіндегі үздік мұралар: ертегілер, аңыз әңгімелер, эпостар, өсиеттер; 4) Көрмелер: - қолданбалы колөнері; - балалар мен жасөспірімдердің тақырыптық шығармашылық көрмесі; - тұрақты тақырыптық кітап көрмелері 5) Байқаулар мен сайыс, конкурстар: - дәстүрлі ән айту; - би өнері; - көркем сурет;				
5	«Әсемдік дегеніміз не?», «Сыпайы сөйлеу-сыйласу», «Сұлулық сыры неде?», «Менің жақсы қасиеттерім», «Киіне білу де өнер», «Мінез-құлық мәдениеті», «Сыпайының сыйы мол», «Әсемдік дегеніміз не?»,	сынып сағаттары	Қараша	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
6	«Қош келдің, Жаңа Жыл-2023!»	мерекелік шаралар	Желтоқсан	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
7	«Мәдени мұра»	сурет, ән байқауы	Қаңтар	5-7 класс	Сынып жетекшілері
8	«Сұлулық сыры неде?», «Киіне білу де өнер», «Сыпайы болу – үлкен өнер»	сынып сағаттары	Ақпан	8-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
9	«Менің қиялымдағы гүлдер» треш-арт байқауына қатысу	байқау	Наурыз	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
10	«Бастауышым бал бұлағым»	сынып сағаттары	Сәуір	1-4 сыныптар	Сынып жетекшілері
11	«Сыңғырла соңғы қоңырау»	салтанатты жиын	Мамыр	1-11 сыныптар	Мектеп әкімшілігі
12	«Жас түлек-2023»	мектеп бітіру кеші	Маусым	11 сыныптар	Сынып жетекшілері
8. Бағыты: ДЕНЕ ТӘРБИЕСІ, САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТЫ					
Мақсаты: салауатты өмір салты дағдыларын табысты қалыптастыру, дене және психологиялық денсаулықты сақтау, денсаулыққа зиян келтіретін факторларды анықтай білу үшін кеңістік құру.					
1	"Бақытым да, байлығым да- денсаулық".	денсаулық фестивалі-2022	Қыркүйек	1-11 сыныптар	Дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері
2	« Мен, сен және ол - біз саламатты ел!» атты ұранымен «Біз салауатты өмір салтын қолдаймыз».	Флешмоб, эстафета	Қазан	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
3	Мектепшілік футбол турнирі	жарыс	Қазан	7-8 сыныптар	Дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері Сынып жетекшілері

4	Білім алушыларды спорттық секциялар мен үйірмелерге тарту	Білім алушыларды спорттық шараларға қатыстыру	Ай бойы	1-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
6	«Есірткісіз келешек», «Арман! Еңбек! Сенім!» атты флеш-моб	акция	Қараша	5-10 сыныптар	ДТЖО, Наркобекет жетекшісі
7	«Гепатиттің алдын алу», «Дені саулық – жаны сау»	сынып сағаттары	Қараша	1-6 сыныптар	Сынып жетекшілері Мектеп медбикесі
8	«21 қараша - Дүниежүзілік туберкулез ауруымен күрес күні» «Дені сау ұрпақ - жарқын болашақ»	үгіттік бағдарлама	Қараша	5-9 сыныптар	Сынып жетекшілері Мектеп медбикесі
9	Темекіге қарсы күрес күні «Зиянды әдеттер»	КТК	(29 қараша)	6-7 сыныптар	Сынып жетекшілері
10	Есірткіге қарсы күрес күні	ауызша журнал	(30 қараша)	8-9 сыныптар	Мектеп медбикесі
11	ЖҚТБ-ға қарсы күрес күні	ауызша журнал	(1 желтоқсан)	10-11 сыныптар	Мектеп медбикесі
12	«Би, қозғалыс, өмір»	спорттық би жарысы	Қараша	5-8 сыныптар	Тәлімгер Педагог ұйымдастырушы
13	ЖҚТБ – ХХІ ғасыр індеті	сынып сағаттары	Желтоқсан	5-11 сыныптар	Сынып жетекшілері
14	Салауатты ұрпақ – тәуелсіздік тірегі»	қысқы олимпиада өткізу апталық	Желтоқсан	5-10 сыныптар	Дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері
15	«Туберкулез», «Жел шешек», «Сары аурулардың алдын алу», «Тұмау ауруларының алдын алу»	кеңестер беру,	Жыл бойы	1-11 сыныптар	Мектеп медбикесі
16	Дұрыс тамақтану- денсаулық кепілі	сауалнама, ашық тәрбие сағаттары	Қаңтар	1-11 сыныптар	Мектеп медбикесі Сынып жетекшілері
17	«Денсаулық – басты байлық»	СӨС орталығы дәрігерімен кезде су	Ақпан	10-11 сыныптар	Мектеп медбикесі
18	«Салауаттылық серігім» үстел теннисі	жарыс	Наурыз	7-11 сыныптар	Дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері
19	«Спорт - біздің досымыз!» Көңілді спорт	көңілді спорт	Сәуір	5-6 сыныптар	Дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері
20	«Шынықсаң - шымыр боларсың»	тоғыз құмалақтан жарыс	Сәуір	7-10 сыныптар	Дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері